

‘Zaal’ was een tamelijk ruimhartige aanduiding voor de bedoelde ruimte, een soort theatertje van zo’n vijftien bij vijf, zes meter, bekroond door een half zo groot laag podium. In de ruimte zaten zo’n honderdvijftig mensen opeengepakt in afwachting van – volgens het affiche bij de ingang van de Green Pasture – het optreden van trompettist Abel Bernstein, begeleid door pianist Elvin Prescott, bassist Greg ‘Sly’ Sloane en drummer Benny Levine. Voor mij volkomen onbekend, maar het waren namen die op de een of andere manier naar jazz klonken, naar een leven in halfduistere, rokerige kroegen, naar melancholie en verlangen – een niet meer bestaande wereld in zwart-wit... Daarnaast zou in de niet-instrumentale nummers de zang worden verzorgd door een zangeres, die onlangs furore scheen te hebben gemaakt in New York.

Inderdaad, om kwart voor elf precies betrad Charlie het podium en kondigde kort en adequaat het ‘Abel Bernstein Jazz Quartet *featuring* Becky Burns’ aan. Onder een beschaafd applaus kwamen vier mannen op en ze begonnen zonder verdere inleiding meteen te spelen.

Mijn eerste reactie was er een van volstrekte verbijstering. Sinds het moment dat deze man mijn pad kruiste had hij mij voortdurend weten te intrigeren, hij had mij zelfs ontregeld en soms geïrriteerd, maar me ook met een onbenoembaar gevoel, een vreemde mengeling van respect, warmte en onbehagen, opgezaald. Hij was vanaf het begin ongrijpbaar geweest. En nu was er weer zijn muziek, muziek die in alles anders was dan wat ik ooit had gehoord. ‘Ongrijpbaar’ was hier een ontoereikende omschrijving geworden en moest plaatsmaken voor precies het woord dat de recensent van *Jazz* ooit had gebruikt: magisch. Hier was geen trompettist maar een tovenaars aan het werk. Nergens gejaagd geschetter of te nadrukkelijk geëtaleerde virtuositeit te bekennen. Over de toehoorders werd een soort akoestisch fluweel gelegd: de omfloerste, zijdezachte tonen van Bernsteins trompet, op een ondergrond van een lichtvoetig meanderende, bijna ijl klinkende piano, een dromerig zoemende bas en een onderkoeld roffelend geritsel van met kwastjes bespeelde drums, schiepen een bijna hallucinerende sfeer. Als vanzelf sloot ik mijn ogen en iets in mij (mijn ziel?) werd opgenomen in het meeslepende glissando van de instrumenten, in steeds ruimere concentrische cirkels raakte hij verwijderd van de plek waar mijn lichaam zat, de klanken tilden hem naar een hoger plan. Uiteindelijk zag ik mezelf zitten: een klein jongetje dat heel even de verloren magie in zijn leven had teruggevonden.

Na enige tijd – geen idee hoelang, tijd leek allang een factor zonder betekenis geworden – mengde zich een vrouwenstem tussen de instrumenten. De klank ervan was warm, maar als je beter luisterde ook een beetje rafelig en gebarsten – de stem van iemand die veel had moeten incasseren maar zich er niet onder had laten krijgen. Achter die stem hield zich bepaald geen verwend en zorgeloos voorsteeds leventje schuil met alles erop en eraan, zoals ondanks alles in feite het mijne was geweest.

*Southern trees bear strange fruit
Blood on the leaves and blood at the root
Black bodies swinging on the southern breeze
Strange fruit hanging from the poplar trees*

Even opende ik mijn ogen en zag de zangeres in het spotlicht. Becky Burns was een donkere vrouw, maar eerder een mulattin dan een negerin, slank en met onwaarschijnlijk knappe gelaatstreken. In combinatie met de muziek en haar stem was de aanblik ervan me bijna te veel. Daarom sloot ik mijn ogen maar weer en de rest van het optreden ging als een droom voorbij.

Toen ik ontwaakte uit mijn trance, mijn ziel weer een zachte landing had gemaakt en ik mijn ogen weer opende, waren de instrumenten verstomd, de zangeres zweeg, maar de klanken resoneerden nog na in mijn hele lichaam. Wat me nog het meest getroffen had, waren de tranen die zich al meteen na het begin van het optreden zomaar vanuit de hoeken van mijn gesloten ogen naar buiten wrongen als kwelwater dat onder een dijk door sijpelt. De muziek was via mijn gehooropening kennelijk regelrecht doorgestoten naar mijn traanbuizen en die lieten er geen gras over groeien. Ik was nog maar

achttien en er niet zo erg op bedacht geweest dat emoties soms dicht onder de oppervlakte liggen dan verwacht. Op school mocht ik dan de naam hebben gehad ontzettend wereldwijd te zijn en niet zo gauw overrompeld te worden door sentimenten, mijn columns leken onder de schoolse omstandigheden misschien erg doordacht en volwassen, maar hier werd pijnlijk duidelijk dat ik nog onder aan de trap van het leven stond. Welbeschouwd zag ik nu in de praktijk bevestigd wat ik altijd al had geweten, namelijk dat een school je net zomin op de wezenlijke dingen van het leven kon voorbereiden als een routekaart je vooraf de zwaarte van een bergwandeling kon laten voelen of de geur van de bossen kon laten ruiken.

De ruimte was al leeggelopen en ik zat nog steeds roerloos op mijn stoel, toen ik een hand op mijn schouder voelde. 'Tijd voor een biertje', hoorde ik een sonore stem boven mij zeggen. 'Ga je mee?'